

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. III. De conclusione Libelli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

ubi cum Abbas de Ferentino coram Innocentio III. questus esset contra Nobiles de Artone, quia manu armata ad Monasterium venientes, prædam animalium, aliisque damna intulerunt, petiissetque sibi iustitiam administrari; & Nobiles in præsentia Papæ, lite nondum contestatâ, objecissent, quod ipsi per dolum, & violentiam Abbatis Castrum Sirati amiserint, & ideo rogassent se prius restitui, quam Abbati respondere cogantur; præsertim, cum per testes suam innocentiam in continenti probare velint: *nulla mentione temporis facta, nec parte contra istam omissionem excipiente, Libellus va-
luit.*

491. Dixi: *si pars nihil opponat*; secus enim foret exprimendum, quod universaliter in ejusmodi actionibus dicendum videtur, quando expressio loci, vel temporis parti est necessaria ad sui defensionem, ut constat ex casu à nobis relato in prioribus. Accedit, quod Reo convento debeat posse constare, an necdum sint lapsa fatalia? an nempe actio intra debitum tempus, annum videlicet, sit instituta, aut per litem contestationem perpetuata? &c. Si tamen contingeret, quod parte exigente specificari locum, vel tempus, aut diem facti determinatè, alter revera non recordaretur loci, vel diei in individuo, v. g. ex quo loco res fuerit ablata? vel quo die id contigerit, videtur admitendus Libellus, si ea edere iustus juratus diceret, se non scire locum, vel diem determinatè; fuisse tamen in hoc, vel illo; aut factum esse, intra tale tempus circiter, modò non nominetur amplitudo nimia.

§. III.

De conclusione Libelli.

492. **C**onclusio Libelli conventionis debet continere petitionem Actoris; nam in Libello accusationis, seu criminali non requiritur, quia nihil petitur; sed sufficit narratio delicti, vel criminis, adjunctis circumstantiis, personæ, loci, temporis, &c. quo probato ad Judicem pertinet pœnam infligere, vel legalem, vel arbitrariam, juxta juris, & legum dispositionem. Observandum autem est,

ineptum fore Libellum, si petitio, seu conclusio non congruat rationi, seu causæ petendi allegatæ in Libello; ut, si petatur determinatè, quod vi causæ, quæ allegatur, non debetur determinatè, sed solum alternativè; prout constat ex casu à nobis relato num. 489. Hinc, etsi verum sit vi Legis. 7. de qua n. 489, *deberet certum peti*; sunt tamen casus aliqui, ubi sustinetur libellus *alternativus* in conclusione, seu petitione. 1. quando scilicet causa petendi non aliter petitionem infert, ut constat ex casu in num. 486. Deinde, quando certum est, vi allatæ causæ deberi hoc, vel illud alternativè, neutrum autem determinatè, nisi ex suppositione de defectu alterius, & electio est penes Reum conventum, petitio potest esse alternativa, v. g. si læsus in emptione ultra dimidium agat ad reparationem damni (cum eo casu electio sit penes Emptorem, vel rescissio contractu rem emptam restituere, recepto pretio; vel servare cum supplemento pretii) Actor aptè concludet alternativè, ut Emptor præstet vel primum, vel secundum.

493. Similiter non obstat alternativa petitio, quando incertitudo (propter quam res nequit absolutè, ac determinatè peti) provenit ex facto alieno; ut, si alteri commodavi equum, & dubito, num adhuc existat, vel interierit; potero quidem determinatè petere redditionem equi, sed sub conditione, si adhuc extet; & alterâ reflexâ, si non amplius extaret, illius æstimationem; id, quod frequenter evenit, solet in causis sponsalium de futuro contra injustè resilientem; eò enim casu Actor rectè formabit libellum, quo determinatè petat, fieri nuptias sibi promissas; aut, si nollet, nec per censuras cogi renitentem expediret, propter difficiles ejusmodi invitatorum connubiorum exitus, prudenter ac rationabiliter metuendos, satisfactionem præstet, quanti interest; unde in tali casu commune est, *aut duc, aut dota.*

494. Eadem alternativa conclusio communiter admittitur, quando petitur restitutio adversus contractum, testamentum, vel sententiam; quia tunc potest Actor alternativè petere, ut declaretur nullus, vel, si quo modo valeat, rescindatur, aut ipse adversus eum
in in-

in integrum restituitur; item, cum Actor dubius, an sententia valeat, & appellare possit, si in libello dicat se sentire, vel sententiam nullam esse, vel si mero jure valeat, se appellare; denique etiam in actione hypothecaria sustinetur alternativa petitio in Libello, ut si Actor dicat: peto illum condemnari ad tradendam rem oppignoratam, vel ad solvendum debitum, *L. Si fundus. 16. §. in vindicatione, ff. de pignor.* nam in actione hypothecaria possessor potest rem retinere, & offerre creditori aestimationem litis, *L. 2. ff. quibus mod. pign. vel hypothec. solvend.*

§. IV.

An, & qualiter Libellus mutari, vel emendari possit?

495. **C**UM, ut ex dictis colligitur, sæpius contingat, Libellum, ab Actore Judici porrectum, laborare aliquo vitio, nec semper propterea rejiciendus sit, quaestio est, an, & qualiter mutari, vel emendari possit? potest autem libelli vitium nasci ex pluribus causis; si obscurus sit, si non ordinatus, si careat causa debendi, si non rectè concludat, si plus petat, si cumulet actiones contrarias, &c. Vnde quaestio est, an si libellus laboret vitio ex cumulatione actionum, quæ sibi contrariæ sunt, Judex possit eum Actori reddere, declarando illi contrarietatem, & monendo, ut uni insistat, cui maluerit? Resp. posse, si hoc vitium sit commissum à persona, quam excusat ignorantia juris; sic enim intercedit justus: at, si Actor novit actionum contrarietatem, distinguendum est; potest enim fieri, quod noverit eam contrarietatem, sed nesciverit, quæ illarum sibi competat? vel etiam sciverit hoc postremum, & tamen cumulaverit, utramque conjungendo; quo casu, in hoc ultimo meritò rejicitur libellus; in priori autem alternativè illas poterit proponere cum protestatione, se illam intentare, ex qua ipsum obtinere contingat, ut dicitur *L. 1. §. 2. quod legatorum.*

496. Ut autem propius accedamus ad quaestionem propositam, notandum, mutare libellum, ac emendare, diversa esse. *Mu-*
Tom. II.

ratio contingit, cum varietur ipsius substantia, substituendo novam actionem, vel causam petendi, aut aliud petendo; *emendatio* autem est reformatio ejus salvis substantialibus, in his solùm, in quibus male conceptus est, corrigendo v. g. obscuritatem, vel addendo aliquid, aut detrahendo, salvâ tamen ejus substantiâ in actione, causâ, & petitione; qualiter fieret, si Actor, qui prius excessit plus petendo, demeret excessum; vel refecaret superflua; seu obscurius posita, explicatius redderet, &c. quibus positis:

497. Quæstio est, quando, & quamdiu liceat mutare, vel emendare Libellum? Resp. tradi sequentem regulam, tam mutationem, quam emendationem Libelli licitam esse ante litem contestatam: non autem, post illam, idque non tantùm in causis civilibus; sed etiam criminalibus. Colligitur ex *L. Edita. 3. C. de edendo*, ibi: *edita actio speciem futura litis demonstrat: quam emendari, vel mutari licet, prout edicti perpetui monet auctoritas, vel jus reddentis decernit equitas*; ubi gloss. *lita* *l.* libellum, ante litem contestatam, inquit, emendare quis potest; post contestatam, non: & hoc, postquam ad quaestionem, an ex clausula, *salvo jure addendi*, Actori impunè liceat alterutrum, emendare libellum addendo, vel demendo? respondet negativè; quia, ubi libellus ineptus est, Reo justa exceptio competit, de qua Olendorpius in tit. de exceptionib. c. 21. Ubi tamen nota, quod si qualitas actionis, vel causa petendi mutata esset, etiam ante litem contestationem, libello jam communicato parti adversæ, novæ huic dilationes concedantur, ut deliberare, & instruere se possit pro lite futura; ut notat gloss. in cit. *L. 3. V. emendari, vers. Item, an in nova*, Actore tamen non condemnato ad expensas à Reo factas, ubi ignorantia non excusat errorem Libelli, ex non intelligentia commissum.

498. Caterùm, post litem contestationem; mutatio libelli fieri non potest; sed facienda est nova instantia cum solutione expensarum, oblatoquè novo Libello, ut constat ex c. *Examinata. 15. de Judiciis*, ubi *Matthæus volens recuperare Ecclesiam in N.*
§. 2. quam